

Fornminnesinventering inom Arjeplogs socken och kommun, Lappland, Norrbottens län, 2008

Av
Lars Liedgren

Silverbuseet
Rapport 55

Silvermuseet
Torget
930 90 Arjeplog

Tel: 0961-61290

www.silvermuseet.arjeplog.se

© Silvermuseet

Tryck: Silvermuseet, Arjeplog 2009

Rapport Silvermuseet

ISSN 1101-2900

Administrativa uppgifter

Länstyrelsens dnr:	439-18863-07.
Institutionens dnr:	2007/050.
Finansiär:	Länstyrelsen i Norrbottens län..
Fornlämningsnummer:	Raä 24, Raä 185 samt egen nummerserie 1-135.
Kommun:	Arjeplog.
Socken:	Arjeplog.
Typ av uppdrag:	Fornminnesinventering.
GPS	Rikets nät, User grid, kalibrerad enligt förbättrat samband till RT 90 (källa LMV).
Datering:	Sten/bronsålder-historisk tid.
Typ av fornlämningsobjekt:	Härdar, kokgropar, boplatsgrop, boplats av stenålderskaraktär. stenring, totalt 232 fornlämningar samt också ett 25-tal andra kulturlämningar (se vidare avsnitt 10, 14.1).
Numrering:	I denna rapport hänvisas till tillfällig numrering av lämningarna, 1-135.
Tid för genomförande av fältarbete:	2/6-23/9 2008.
Personal:	Fil dr Lars Liedgren och docent Ingela Bergman, Silvermuseet.
Antal fältdagar:	27,5 arbetsdagar.
Antal rapportdagar inkl inskrivning av fornlämningsbeskrivningar:	14,5 arbetsdagar.
Antal fyndhanteringsdagar:	0.
Ansvarig för fältarbete och rapport:	Fil dr Lars Liedgren, Silvermuseet.
Undersökt yta (m ²):	100 km ² .
Undersökningens altitud:	440-475 m öh.
Koordinater för fornlämning:	Se översiktskarta samt FMIS.
Koordinatsystem:	Rikets nät, RT 90.
Dokumentationshandlingar:	Fältbeskrivningar.
Digital dokumentation:	69 digitala foton över fornlämningar, kulturlämningar och natur.
Summa fyndmängd:	Inga fynd har tillvaratagits.
Fotografier:	69 digitala foton SMA nr 2008:261-291, 379-401, 488-497, 533-537 (se avsnitt 14.2).

1 ex. JC nr. 3670

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning av resultat.....	1
2 Inledning.....	1
3 Val av arbetsområde inom Arjeplog 2008.....	1
4 Topografi och natur.....	4
5 Tidigare dokumentation och forskningshistorik.....	4
6 Målsättning.....	7
7 Fältförberedelser.....	7
8 Organisation.....	7
9 Metodik vid fältarbete.....	7
10 Resultat.....	8
11 Utvärdering av fältarbete.....	10
12 Kulturhistorisk tolkning av 2008 års inventeringsområde.....	11
13. Referenser.....	11
14. Bilaga.....	12
14.1 Tabell över lämningar.....	12
14.2 Förteckning över bilder, nummer SMA.....	12
14.3 Bilder.....	14

1 Sammanfattning av resultat

2008 har 100 km² inventerats inom Arjeplogs socken (kartblad 26 I 2-3 a-b). Inom området var tidigare registrerade (med Raä nummer) ett 30-tal fornlämningar, samtliga härdar, samt åtta andra kulturlämningar. Flera arkeologiska undersökningar var genomförda men endast två hade fått Raä nummer. Vid inventeringarna registrerades 232 fornlämningar som ej tidigare erhållit fornlämningsnummer. De förtecknade fornlämningarna utgjordes till 98 % av härdar (227) med enstaka andra typer som kokgropar, boplatsgrop samt boplats av stenålderskaraktär. Fornlämningarna var främst spridda vid de västra delarna av Gallajaure, gamla Mattaureälven samt Ö om Stor-Mattaure. Fornlämningarna ligger främst i anslutning till hedmarker. Härdarna är påfallande stora med längder på upp till 2,2 m (medellängd och bredd, 1,37x0,87 m). Påfallande ofta förekommer härdarna i radform. Många härdar har brun härdfyllning och rödbränd jord i botten. Härdfyllningen tyder på att många härdar använts under längre period. I området observerades även andra kulturlämningar. Kulturmärkta träd förekommer främst där äldre träd fortfarande finns kvar. Flera lämningar efter flottnings/skogshuggarkojor och dammvallar har också registrerats.

2 Inledning

De första reguljära inventeringarna utfördes i Norrbotten 1945-1951, då endast berörande kustområdet. En mer omfattande, yttäckande, fornminnesinventering genomfördes perioden 1984-1995, då största delen av landet under högsta kustlinjen inventerades.

Fornminnesinventeringen omorganiserades och en ny period inleddes 1996 då även inlandet och fjällområdet fornminnesinventerades (se Liedgren och Hedman 2005). Den inventeringen, utförd av säsongsanställda amanuenser med arkeologisk utbildning och platsledare, avslutades 2002. Registrering av både fornlämningar och kulturlämningar fortsatte dock inom projektet Skog och Historia. Det projektet inriktades i högre grad än den reguljära fornminnesinventeringen på kulturlämningar som inte skyddas av fornminneslagen. 2008 är det sistnämnda projektet i stort sett avslutat med undantag för en del granskning.

Inom de nordliga länen har behovet av fortsatt fornminnesinventering påpekats för Riksantikvarieämbetet eftersom stora ytor fortfarande inte är fornminnesinventerade. Under 2008 har medel anslagits för fortsatt arbete. I Norrbotten har länsstyrelsen anslagit medel för inventering av 300 km², dels inom Pajala socken dels inom Arjeplog socken.

3 Val av arbetsområde inom Arjeplog 2008

Det utvalda inventeringsområdet ligger i NÖ delarna av Arjeplog, kartblad 26 I 2-3 a-b. Bladet ansluter till ett område som inventerats av projektet Skog och Historia 2004 (se Hedman 2004). Kartbladet har valts mot bakgrund av sin karaktär av kärnområde för äldre tiders renskötsel och den rika kulturmiljö som framskymtar genom de tidigare insatserna. Kulturmiljöerna omfattar olika ekologiska nischer, från tallskog till kalfjäll, och med varierande topografi, från sandhedar till storblockig morän. I området finns äldre tallskog med kulturspår, främst i form av barktäkter och stubbar efter lavtäktsträd. Lågor förekommer i klapperstensterräng, många med kulturspår. Ett antal barktäkter i lågor har ¹⁴C-daterats till 1100-talet e. Kr

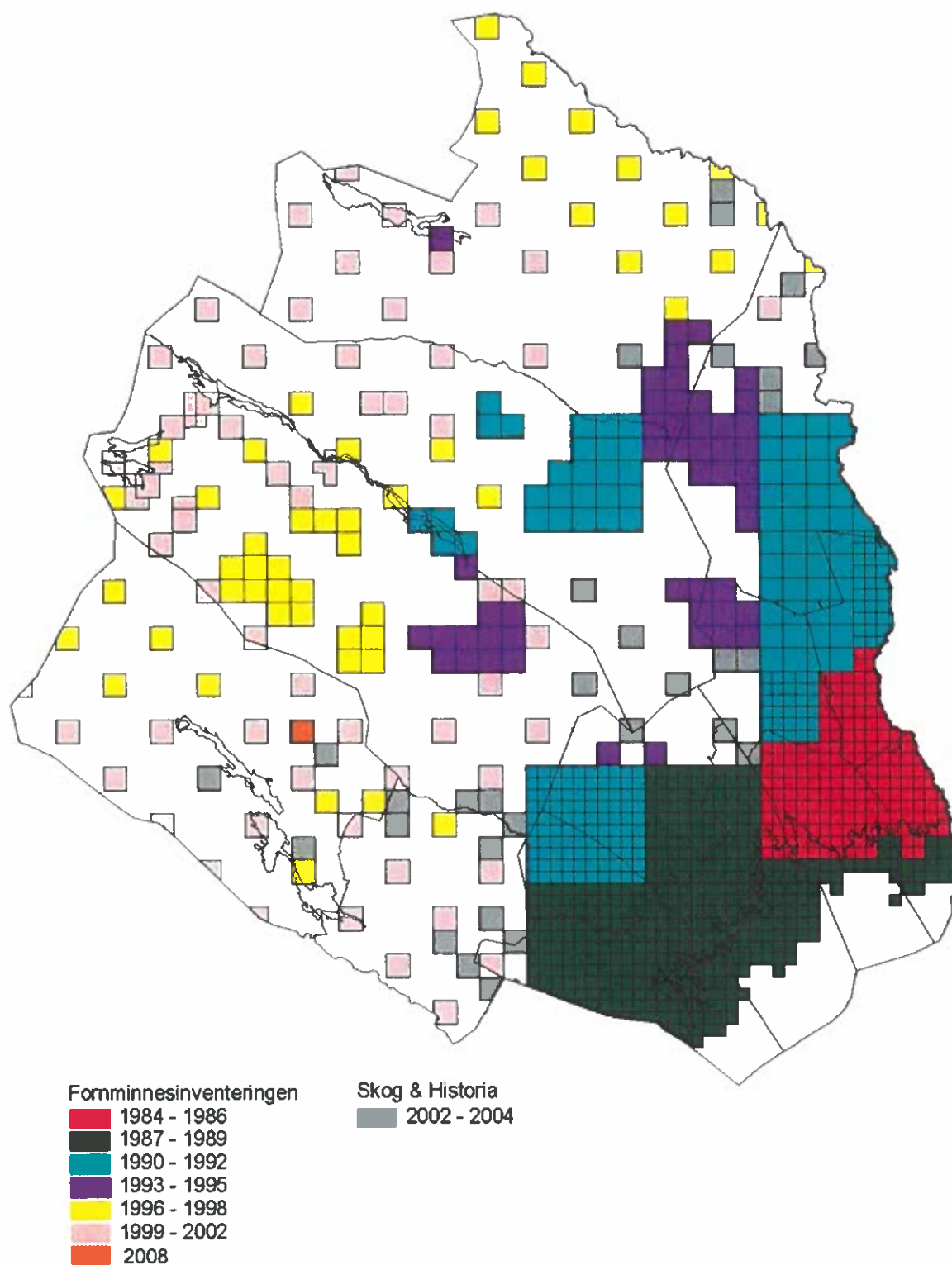

Fig. 1 Inventerade områden i Norrbotten t.o.m. 2007 samt inventeringsområde i Arjeplog 2008.

Fig. 2 2008 års inventeringsområde i Arjeplog. Ur allmän karta © Lantmäteriverket Gävle 2007. Medgivande M2007/04870.

4 Topografi och natur

Området domineras av de tre stora sjöarna Saddajaure (Piteälven), Gallajaure och Stor-Mattaure. Stor-Mattaure avvattnas via Mattaureälvens flöde till Gallajaure och Bårgåjaure men också genom samma älvs flöde till Lieksjejaure och vidare till Bårgåjaure. Inom området ligger två berg, Suppevare och Ailesvare (det heliga berget). Ett tydligt stråk av hedmarker löper SV om Gallajaure och på NÖ och N sidan av Stor-Mattaure. Terrängen, inom inventeringsområdet, är på många ställen mycket stenig med stora block. Ibland kan terrängen närmast karaktäriseras som klapper. Dålig terräng (ur fornlämnings synpunkt) med block och finare jord finns på V sidan av Stor-Mattaure, i samband med Saddajaure samt Ö sidan av Gallajaure. Praktiskt taget hela området är genomhugget med start redan under slutet av 1800-talet. Rester med tallskog som ej berörts av huggning ligger t ex N om Stor-Mattaure samt kring Bahasjaures SÖ del och Louvvajaures Ö del. I början av 1900-talet slogs en mängd träd ned av en större storm. Spår av den stormen finns på många platser inom området i form av lågor.

5 Tidigare dokumentation och forskningshistorik

Inom inventeringsområdet har sex olika arkeologiska insatser genomförts. Undersökningarna startade på 1960-talet då en av härdarna inom fornlämning 91 utgrävdes (91:3) av Bo Sommarström, Nordiska museet. Enligt uppgift gjordes undersökningen för att kontrollera om lämningarna var gravar. I dag syns på platsen en grop med uppkastat material kring kanterna.

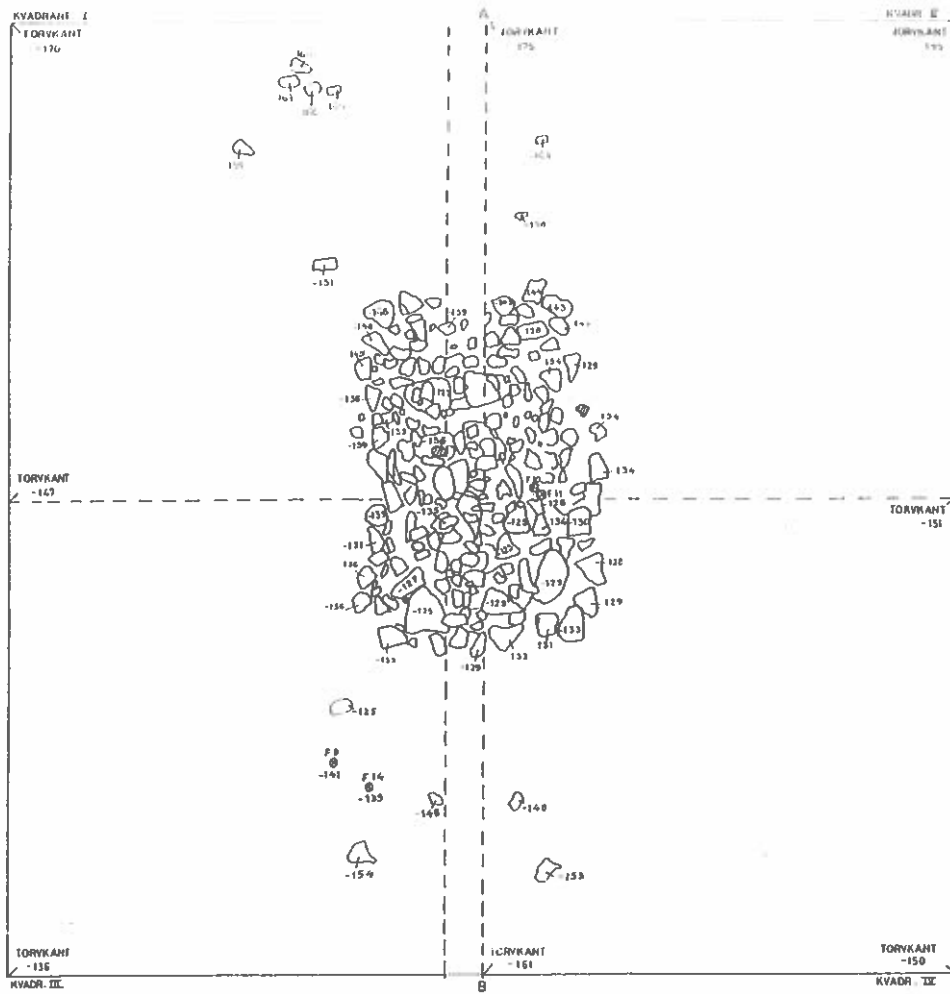
I början av 1970-talet uppmärksammades några härdrader på Ö sidan av Mattaure (fornlämning 122) och vid Gamla Mattaureälven (Raä 24). Fornlämningarna hittades av Gunnar Blomgren (Myrheden) som informerade Dr Einar Wallqvist. Troligen var det Wallqvist som kom att intressera Norrbottens Museum att genomföra utgrävningar 1973. Liksom för Sommarström var utgångspunkten att avgöra om det rörde sig om gravar eller härdar. Utgrävningens ledare var Thomas Wallerström, Norrbottens museum (Wallerström 1977).

Utgrävningen vid Nr 122 omfattade sex härdar och totalt 150 m². Ytorna nedgrävdes ned till 0,3 m dj. Undersökningarna visade att härdarna var 1,5-1,9 m l och 0,8-1,2 m breda. Härdarna var ovala och rektangulära. En del hade stenpackning och andra saknade sådan. De flesta härdar hade rödbrända partier i botten. Vid utgrävningarna framkom: fragment av bryne, ett fragment av järnkittel, bronsbleck, harts/kåda, nit av järn, järnspets, järnfragment, järnbleck, bränt avslag av kvarts och flinta samt i några anläggningar brända ben. Ytorna återställdes inte efter utgrävningarna.

Utgrävningen vid gamla Mattaureälven (Raä 24) omfattade fyra härdar. I samband med härdarna upptogs fyra ytor om vardera 25 m², d.v.s. 100m². Härdarna var rektangulära, 1,9-2,2 m l, 1,2-1,4 m breda och upp till 0,2 m h (se exempel fig. 3). Utgrävaren karaktäriserar anläggningarna närmast som små rösen utan tydlig skoning av större stenar men med brun härdfyllning. I härdarna påträffades: brända ben, bronsbleck, järnten, järnbleck, sten med hål, fragment av bryne, en knivudd samt en bronsnål. Utgrävningens ytor återställdes efter undersökningarna.

Efter undersökningarna ansåg Wallerström att anläggningarna troligen var härdar. I samband med utgrävningarna gjordes också bränningsförsök för att kontrollera hur rödbränning uppkommer under en härd.

I samband med planer på överledning av vatten från Vindelälven och Piteälven inventerades 12 provytor (Meschke 1979). En provyta omfattade N partiet av Stor-Mattaure. Platsledare

ANL. - 3. PROJ. 1:1. 4779 HÖJDER
 BEHÅLLNING 3,41 m ÖVER SILVENS YTA

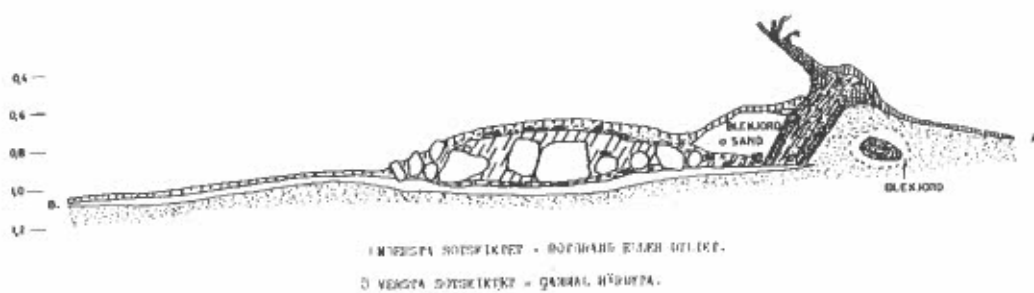

Fig. 3 Ritning av anläggning nr 3 (Raä 24:3), gamla Mattaureälven. Efter Wallerström 1977.

var Jan-Erik Tomtlund. Vid de insatserna påträffades 13 härdar på sju olika lokaler, dessutom registrerades koj- och husgrunder, rester av myrslätter, renstängsel, en skiljningshage samt vägvisarpilar.

1988 kom en härd att undersökas i området Ö om Stor-Mattaure (Raä 185).

Fornlämningslokalen bestod av en härdrad omfattande nio härdar anlagda i en svag bågform belägna inom en rengärda. Redan på 1960-talet hade ett skifferbryne påträffats här, i ett skadat parti i en av härdarna (Raä dnr 3208/60). Ingela Bergman (Silvermuseet) undersökte en av härdarna (185:7) som var 2,2x1,1 m stor med delvis stenskoning och stenpackning (Bergman 1993a, se fig. 4). I härden påträffades endast kol. Ett kolprov daterades till 1080±100 (kalibrerat värde 2 sdv 690-1170 AD).

Kring 1990 genomförde Ingela Bergman en yttäckande inventering av området NNV om Mattaureälvens flöde mellan Stor-Mattaure och Gallajaure. Vid det arbetet förtecknades över 100 härdar (se Bergman 1993a). De anläggningar som beskrevs vid inventeringarna kom dock inte att prickas in på fotokonceptkarta.

Pga. utvidgning av en grustäkt, inom det 1990 inventerade området, kom två härdar att undersökas inom ett stenigt markområde (fornlämning 64). Härdarna totalundersöktes förutom kvarlämnade profilsträckningar. Den ena härden var rektangulär, 1,5x1,2 m stor och intill 0,2 m h med stenpackning och stenskoning. Ytan vid härden var stenrensad. Härden hade en fyllning av brun, fet jord samt brända och obrända ben. I härden fanns vidare två järnbleck samt ett bryne. Den andra härden var oval, 1,5x0,9 m stor och 0,2 m h med stenskoning och stenpackning. Härden hade också brun härdfyllning med brända och obrända ben samt fynd av eldslagningsflinta.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att två inventeringsinsatser var genomförda i 2008 års inventeringsområde dels 1978 och dels kring 1990. Dessutom har 14 härdar undersökts mellan perioden 1960-tal till 1991. De undersökta härdarna domineras av stora rektangulära och ovala härdar med brun härdfyllning. En av härdarna har daterats till yngre järnålder - tidig medeltid.

Fig. 4 Raä 185:7, härd utgrävd av I. Bergman, Raä 185:7. Efter Bergman 1993a.

6 Målsättning

Målsättningen med inventeringarna har varit att främst registrera fornlämningar. Ett delmål har varit att förteckna alla de lämningar, Ö om Stor-Mattaure, som förtecknades kring 1990 men som aldrig fick någon preciserad inprickning. Vidare att förbättra beskrivningen av Raä 24 respektive 185 samt att registrera de övriga lämningar som tidigare undersökts

7 Fältförberedelser

Inför fältarbetet excerperades material kring de tidigare undersökningarna som gjorts inom området samt tidigare registreringar (med Raä nr). För att kunna lokalisera tidigare kända härdar i området NÖ om Stor-Mattaure användes också beskrivningar gjorda i början av 1990-talet.

8 Organisation

Inventeringarna har bedrivits av Silvermuseets personal utan hjälp av inhyrda säsongsanställda.

9 Metodik vid fältarbete

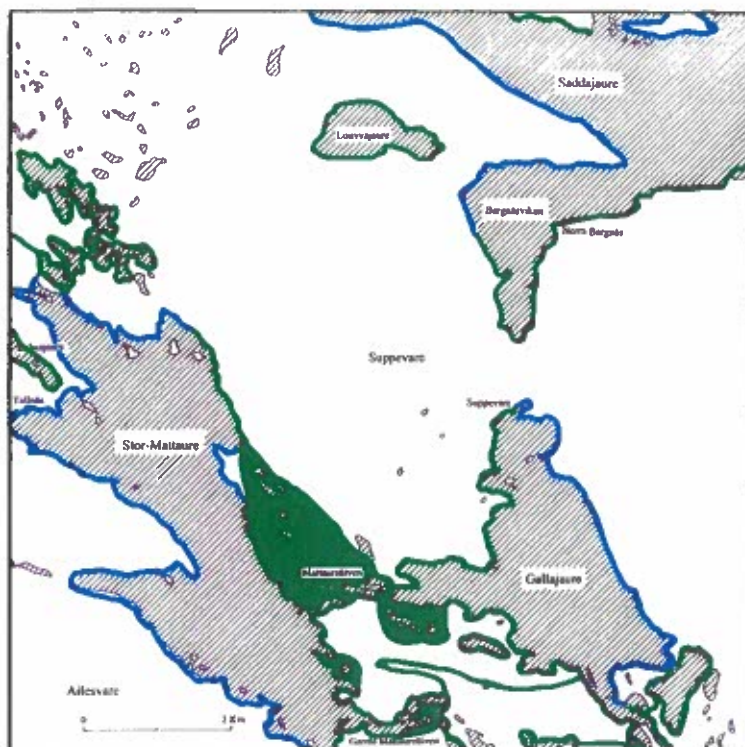
Fältarbetet har bedrivits genom okulär besiktning och sondning. Påträffade fornlämningar och kulturlämningar har beskrivits och koordinatsatts med GPS, RT 90 (korrigeringsfaktor user grid), samt inprickats på fotokonceptkarta. Alla beskrivna objekt, som saknat Raä nummer, har fått ett tillfälligt nummer (1-135). Alla lämningar har mätts med tumstock.

Beskrivningarna har gjorts i fält på blanketter. I de fall där flera fornlämningar av samma typ förekommer i närhet av varandra har beteckningen boplats använts. I de fallen har samtliga ingående fornlämningar givits individuella beskrivningar, koordinatsatts samt avstånd och riktning mellan fornlämningar har också angivits. I de fall fornlämningarna varit fem eller flera, har tabeller gjorts innehållande data över de ingående lämningarna. Även här har individuella koordinater angivits samt avstånd och riktning mellan lämningarna. De områden som tidigare inventerats inom ramen för överledningsprojektet (Meschke 1979), d.v.s. strandområdet i N delen av Stor-Mattaure, har inte återbesökts. Däremot har två fornlämningar med fornlämningsnummer (Raä 24 samt 185) besökts då beskrivningarna har varit mycket ofullständiga samt i ett fall haft en felaktig inprickning.

Inventeringarna har koncentrerats till områden där man ha kunnat förvänta sig de rikligaste förekomsterna av fornlämningar, i detta fall hedmarker i samband med vattendrag. I andra fall, där terrängen varit ogynnsam för fornlämningar, har inventeringen genomförts översiktligt (fig. 5). Därför har den V delen av Stor-Mattaure inventerats från båt med strandhugg där gynnsammare lägen observerats. På samma sätt har nordligaste och V partiet av Saddajaure samt N och V delen av Bergnäsvisken inventerats. Ö delen av Gallajaure har inventerats från bil med besök endast i gynnsammare lägen. I övriga fall har strandzonerna vid vattendragen genomgått (undantaget området längst i NV hörnet av kartblad 26 I 3 a).

Fig. 5 Inventeringsområde med markering av besiktigade partier: blått = översiktligt genomgångna partier, grönt = utförligt genomgångna partier.

Ruta 26 1 2 3 a b

10 Resultat

Härdar

Inventeringsområdet domineras av härdar av samisk typ (fig. 6). De flesta härdarna förekommer i V delen av och SV om Gallajaur, i anslutning till den N sidan av Gamla Mattaureälven samt inom ett koncentrerat område Ö om Stor-Mattaure. Totalt har 264 härdar registrerats (inberäknat härd som Sommarström borttagit inom fornlämning 91:3), varav 236 inte tidigare funnits noterade inom Riksantikvarieämbetets fornminnesregister (varav 9 undersökta). Av de senare är ett 80-tal härdar belägna inom boplatser med 5-9 härdar, varav två har nio härdar vardera. Ett flertal härdar på de boplatserna ligger i radformationer.

Med utgångspunkt i de nyregistrerade härdarna (d.v.s. de som ej tidigare getts Raä nummer) som beskrivits 2008 kan man konstatera att 73 % klassats som ovala, 19 % som rektangulära 5 % som oregelbundna samt endast tre stycken som runda. Medellängd för alla härdar är 1,37 m och medelbredd 0,87 m. Hela 36 % är 1,5 m l eller längre (den längsta är 2,2 m). Relativt många härdar är förhållandevis höga, närmare 20 % är 0,2 m eller högre (högsta är 0,35 m). En hel del härdar är kraftigt överväxta vilket gjort att det ibland varit svårt att bedöma form och stenskoningar. Stenförekomst i marken har också ibland gjort det svårt att bedöma om stenpackning funnits (dvs. konstruerad packning) eller om stenen varit naturligt förekommande. Med reservation för detta kan konstateras att ca 70 % har mer eller mindre synliga stenskoningar och ca 55 % har eller har delvis påvisbar stenpackning. Av härdarna har vidare ca 55 % brun-sotbrun, ofta smetig, härdfyllning och ca 30 % rödbränd jord i botten (en hel del härdar har inte kunnat sondas i botten). I ca 14 % av fallen har större stenar noterats i en eller flera kortsidor. I området Ö om Stor-Mattaure finns större områden med klapper.

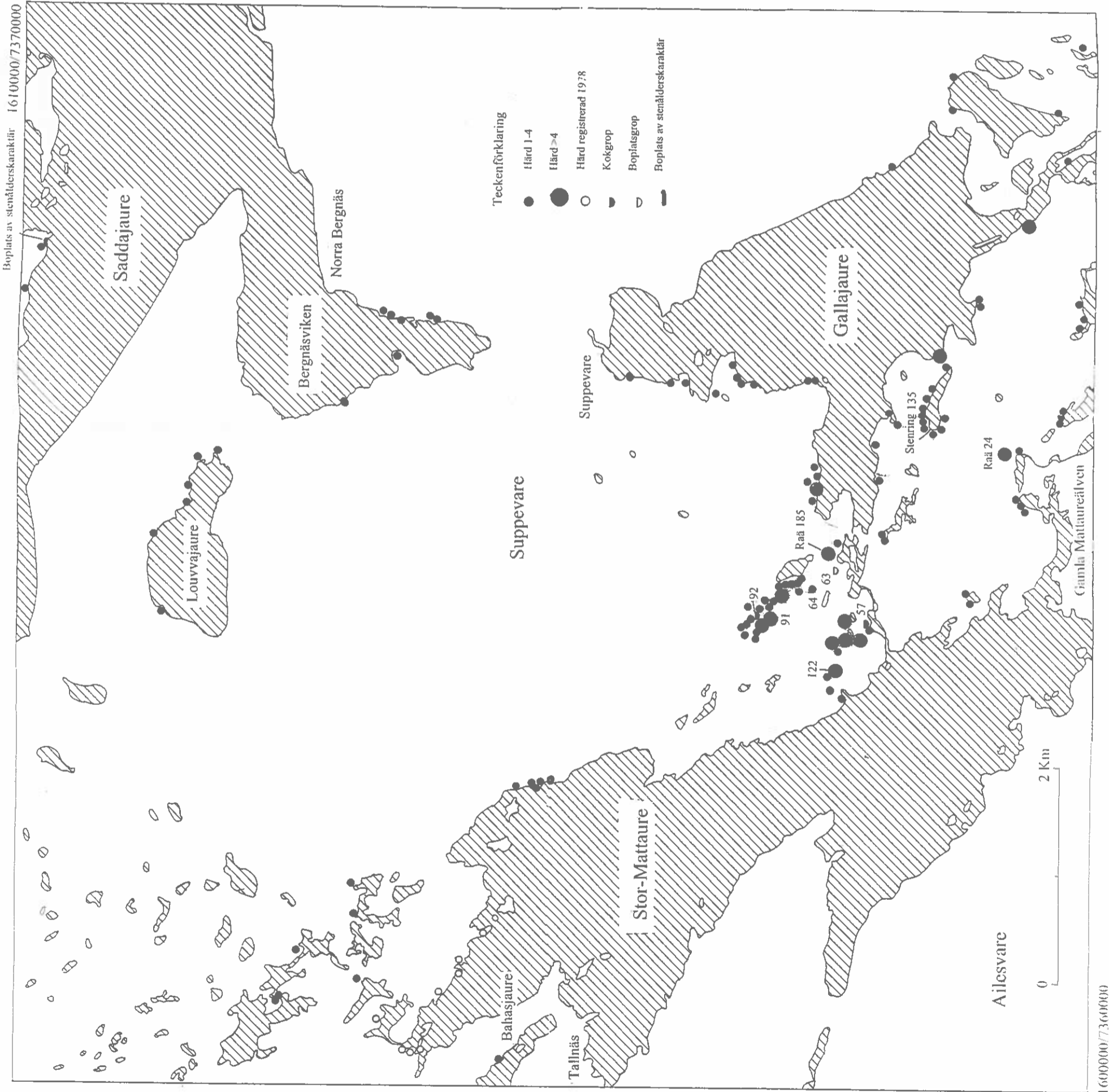

Fig. 6 Redovisning av påträffade fornlämningar inom inventeringsområdet.

Kokgropar

Endast två kokgropar har påträffats trots att inventeringsområdet innehåller tre större sjöar. De två påträffade groparna är båda belägna i området Ö om Stor-Mattaure (nr 57 och nr 92). En kokgrop är rundad, 1,5 m i diameter och 0,4 m djup och den andra oval, 1x0,8 m stor och 0,3 m djup. Båda groparna har stenpackning och kol/sot i botten.

Boplatser av stenålderskaraktär

Endast en boplatz av stenålderskaraktär har påträffats belägen i N delen av Saddajure. Boplatzen (nr 126) är belägen i erosionskant och på eroderat strandplan efter en 75 m lång sträckning. Boplatzen markeras av spridda till rikliga förekomster av skörbränd sten, avslag av kvartsit. Dessutom påträffades två skrapor av ljus kvartsit, en sten med urtag (sänkesten?), en bit asbest samt en bit svart flinta.

Boplatsgropar

I området har endast en boplatsgrop noterats (nr 63). Den är belägen inom det rika härdområdet NÖ om Stor-Mattaure. Gropen, som inte ligger i direkt närhet till någon annan fornlämning, är oval, 1,7x1,3 m stor och 0,6 m djup. Gropen omges av en 0,5-1,5 m bred och intill 0,35 m hög vall.

Stenringar

I inventeringsområdet påträffades också en stenring (nr 135) i anslutning till en liten sjö SÖ om Gallajaure. Stenringen, som ligger ett 10-tal m från strandkanten och nedanför två härdar samt i sluttande mark, består av en tät och enkel rad av 24 stenar. Ringen är närmast oval, 2,6 x 2,4 m stor och byggd av 0,2-0,6 m stora stenar. Stenarnas lavbevaxning visar att konstruktionen måste vara ganska gammal. Liknande stenringar har tidigare påträffats i fjällområdet (Edbom *et al.* 2001) men mig veterligen inte inom skogsområdet i Norrbotten.

Kulturlämningar

Inom inventeringsområdet har även några kulturlämningar påträffats. Dessa består av kojruiner/husgrunder efter troligen flottning eller skogsarbete, tre dammvallar byggda för flottningen, en spångning av traditionell typ, en minnessten, två kolbottnar samt några kulturmärkta träd i form av barktäkter. Vad gäller det sistnämnda har inte kulturmärkta träd systematiskt förtecknats. De förekommer i områden där det finns äldre levande skog men även på stubbar och lågor. Flest barktäkter sågs N om Stor-Mattaure och på N sidan av Louvvajaure samt SÖ delarna av Bahasjaure. Spridda förekomster av lavtäktsträd noterades också i skogen söder om Gallajaure och de SÖ delarna av Bahasjaure.

11 Utvärdering av fältarbete

Fältarbetet har fördelats på två perioder: dels juni månad med hyrbil, dels övrig tid då egen bil använts. Inventering med egen bil under juli-september har gjort det möjligt att främst vara ute då vädret varit lämpligt. Ställvis har området varit mycket stenigt vilket gjort delar svårinventerade. Inom delar av området, med täta fornlämningsförekomster, har det varit en fördel att vara två personer. Vid inprickning av fornlämningar på fotokonceptkarta har inga

felaktigheter kunnat noteras vad gäller GPS-koordinat annat än att standardavvikelse är något högre mitt på dagen.

12 Kulturhistorisk tolkning av 2008 års inventeringsområde

Fornlämningsbeståndet i inventeringsområdet domineras helt av härdar, hela 98 % utgörs av härdar (alla fornlämningar inräknade även utgrävda och registreringar 1978). Märkvärdigt är att så få kokgropar påträffats trots att inventeringsområdet innefattar tre större sjöar. Huvudparten av härdarna ligger i samband med hedmarker där det åtminstone ställvis fortfarande är gott om renlav. Många härdar har härdfyllningar som antyder att de eldats under en längre tid. Många härdar är också påfallande stora och välbyggda. Endast en av härdarna är daterad men sannolikt är många gamla, troligen anlagda under yngre järnålder och medeltid. Härdarnas belägenhet i samband med hedmarkerna visar att de bör främst ha använts under vintern.

Utnyttjandet av området markeras också av kvarvarande rester av kulturmärkta träd, vanligen i form av barktäkter och stubbar efter lavtäktsträd. Barktäkterna (som tidigare funnits i mycket stora mängder i skogslandet) som både påträffats på levande träd, stubbar och lågor visar på ett utnyttjande under försommaren. Lavtäktsträden däremot har avverkats under vintern. I området förekommer även spridda äldre spår efter avverkningar (yxhuggna träd) samt flottning (dammar och stenrensade fåror). Liksom på andra ställen i Arjeplog förekommer endast ett fåtal spår efter kolningsverksamhet.

13 Referenser

- Bergman, I. 1993a. Rapport över arkeologisk utgrävning av en härd vid Stora Mattaure, Arjeplogs sn, Lappland, 1988. *Rapporter över kulturhistoriska undersökningar inom Arjeplog socken, Lappland, 1989-1991*. Silvermuseet, rapport 2:31-36.
- Bergman, I. 1993b. Rapport över arkeologiska utgrävningar av härdanläggningar vid Stora Mattaure, Arjeplogs sn, Lappland, 1991. *Rapporter över kulturhistoriska undersökningar vid Gubblijaure, Stora Mattaure samt Padjje-Måskejaure, Arjeplog socken, Lappland*. Silvermuseet, rapport 5:9-15.
- Hedman, S.-D. 2004. *Skog och Historia i Norrbottens län 2004*. Rapport Norrbottens museum.
- Liedgren, L. & Hedman, S.-D. 1995. *Utvärdering av fornminnesinventeringen, 1984-2002 och projektet Skog och Historia, 2000-2004, i Norrbotten*. Silvermuseet, rapport 43.
- Meschke, C. 1979. *Kulturlandskap i älvdalar III. Underlagsmaterial för bostadsdepartementets utredning om överledning för vattenkraftsändamål av vatten från Piteälven och Vindelälven*. Rapport Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer 1979:2.
- Wallerström, T. 1977. *Rapport, Stormattaure & g:a Mattaureälven, Allmäningskogen 1:1, Arjeplog sn, Lappland*. Rapport Norrbottens museum.

14 Bilaga

14.1 Tabell över lämningar

Art och fornlämningstyp	Form	2008 års inventering Fast fornl	2008 års inventering Övrigt	Tidigare registrerade fornlämningar med Raä nr	Tidigare registrerade kulturlämningar med Raä nr
Boplatser	-				
Boplat av stenålderskaratär	-	1	-	-	-
Boplatsgrop	-	1	-	-	-
Kokgrop	-	2	-	-	-
Härd	-	227 ¹	-	28 ²	-
	Oregelbunden	12	-	-	-
	Oval	165	-	-	-
	Rektangulär	43	-	-	-
	Rund	3	-	-	-
	Övrig/obest	4	-	-	-
Stenring	-	1	-	-	-
Övriga lämningar					
Dammvall			3		
Färdväg			1		
Husgrund			11		3
Kolningsanläggning			3		
Minnesmärke			1		
Rengärda			-		1
Övrigt (barktåkt)			6		
Övrigt (källare)			1		
Övrigt (myrslätter)					1
Övrigt (vägvisare)					3
Övrigt (renstängsel)					1
Summa:		232	26	28	8

¹ Här ingår härdar som inte undersökts och som tidigare ej fått Raä nummer (9 härdar har undersökts på dessa lokaler).

² Här ingår registrerade härdar vid 1978 års inventering (13) samt tidigare registrerade härdar på Raä 24 och Raä 185 (15 varav 5 undersökta).

14.2 Förteckning över bilder, nummer SMA

2008:261 Utsikt från 10:3, Gallajaure, fr V.

2008:262 Härd nr 15:2, i bakgrunden är Gallajaure, fr S.

2008:263 Härd nr 17, i bakgrunden är Gallajaure, de höga stubbarna mot sjön är lavtäktsstubbar, fr SSV.

2008:264 Fågelbo med ägg.

2008:265 Härd nr 18, i bakgrunden är berget Bårgå, fr NV.

2008:266 Nr 28, dammvall för flottning, fr NNÖ.

2008:267-268 Nr 28, dammlucka, fr NÖ.

2008:269 Nr 23, härd, i bakgrunden är Gabrielstjärn, fr SÖ.

2008:270 Nr 25, härd, på och invid härden växer mjölkört vilket tyder på förhöjd fosfathalt, fr Ö.

2008:271 Nr 29, härd, i bakgrunden är Mattaurälven, fr SV.

2008:272 Nr 32, härd, i bakgrunden är Mattaurälven, fr Ö.

- 2008:273 Nr 35, härd, i bakgrunden är Lieksjejaure, fr NNV.
- 2008:274 Nr 37, härd vid skogstjärn, fr N.
- 2008:275 Nr 40, härd vid skogstjärn, fr N.
- 2008:276 Nr 42:1, härd, fr SV. I bakgrunden är Gallajaure och Gallabuouda.
- 2008:277 Nr 47, härd med väl markerad stenskonning vid liten skogstjärn, fr SV.
- 2008:278 Nr 48:3 Barktäkt på levande tall, fr N.
- 2008:279 Nr 50 Kojruin, i bakgrunden är Gallajaure, fr N.
- 2008:280-281 Nr 52, minnessten, fr Ö.
- 2008:282 Nr 56, härd vid Mattaurälven, fr N.
- 2008:283 Nr 57, kokgrop, fr N.
- 2008:284 Nr 58 Dammvall, Mattaurälven, fr SSÖ.
- 2008:285 Nr 58 Stenrensad älvsfåra för flottning, nedom dammvall nr 58, fr SV.
- 2008:286 Nr 59 Härd vid liten skogstjärn, fr NV.
- 2008:287 Gammal spångning för stig, Mattaure, fr VSV.
- 2008:288 Nr 62:1 Härd belägen på fast berghäll, Mattaure, fr ÖSÖ.
- 2008:289-290 Nr 66 Härd belägen i klapper, Mattaure, fr V.
- 2008:291 Nr 69:1 Härd belägen i klapper, Mattaure, fr V.
- 2008:379 Vybild mot liten tjärn NV om Stor-Mattaure, fr koord 1601240/7366574±4.
- 2008:380-381 Nr 78, barktäkt på dött träd, fr NNÖ.
- 2008:382-384 Mycket gammal tall på hälleberg med brandljud i den nedre delen av stammen, fr NV, koord 1601328/7366708±5.
- 2008:385-386 Barktäkt på levande tall, fr SÖ, koord 1601449/7366622±4.
- 2008:387-388 Ung tall med fejningskada, troligen älg.
- 2008:389 Nr 79:1, härd, fr NÖ.
- 2008:390 Nr 80:1, härd, fr NÖ.
- 2008:391-392 Nr 81:1, kojruin, troligen skogsarbetare, fr SSV resp V.
- 2008:393-394 Barktäkt, koord 1601336/7367033±5.
- 2008:395 Nr 84, härd, fr V.
- 2008:396 Nr 122, en av Wallerströms utgrävningsytor, 1973, fr N.
- 2008:397 Dito fr S.
- 2008:398 Nr 125, kojruin vid Stor-Mattaure, fr S.
- 2008:399 Nr 86:2, härd Stor-Mattaure, fr ÖSÖ.
- 2008:400 Stenmur gjord som brandgata i mitten av 1900-talet, fr SSV, koord 1603435/7364001.
- 2008:401 Nr 105, härd Stor-Mattaure, fr SÖ.
- 2008:488-489 Nr 126, boplatz vid Saddajaures N strand, fr SÖ.
- 2008:490-491 Nr 126, fyndmaterial från boplatz N delen av Saddajaure. Längst upp till vänster två skrapor av ljus kvartsit, en bit asbestmineral. Nedre raden från vänster: sänkesten med hack, avslag av kvartsit, mörk flinta samt ljus kvartsit.
- 2008:492 Nr 127, härd N delen av Saddajaure, fr N.
- 2008:493 Nr 106, härd vid Louvvajaure, fr N.
- 2008:494-495 Barktäkt vid Louvvajaure, på bild är I Bergman, fr SÖ koord 1605093/7368714±6.
- 2008:496 I området S om Gallajaure, insamlade stubbrötter för tjärbränning, fr N, koord 1605869/7361431±4.
- 2008:497 Dammvall vid utloppet av Gallajaure, timrade kistor med stenfyllning, fr V.
- 2008:533-534 Vrill på tall, Bahasjaure.
- 2008:535 Härd 134, Bahasjaure, till höger i bild är barktäkt, fr SÖ.
- 2008:536-537 Nr 135, stenring vid liten tjärn S om Gallajaure, fr V respektive VSV.

14.3 Bilder

Bild 1 Härd nr 17, i bakgrunden är Gallajaure, de höga stubbarna mot sjön är lavtäktsstubbar, fr SSV.

Bild 2 Nr 28, dammavall för flottning, fr NNÖ.

Bild 3 Nr 25, härd, på och invid härden växer mjölkört vilket tyder på förhöjd fosfathalt, fr Ö.

Bild 4 Nr 29, härd, i bakgrunden är Mattaurälven, fr SV.

Bild 5 Nr 37, härd vid skogstjärn SV om Gallajaure, fr N.

Bild 6 Nr 42:1, härd, fr SV. I bakgrunden är Gallajaure och Gallabuouda.

Bild 7 Nr 48:3, barktäkt på
levande tall, gamla
Mattaureälven, fr N.

Bild 8 Nr 57, kokgrop vid nya Mattaureälven, fr N.

Bild 9 Nr 60, gammal spångning, Mattaure, fr VSV.

Bild 10 Nr 69:1, hård belägen i klapper, Mattaure, fr V.

Bild 11 Mycket gammal tall
på hälleberg, N om
Stor-Mattaure med brandljud
i den nedre delen
av stammen, fr NV,
koord 1601328/7366708±5.

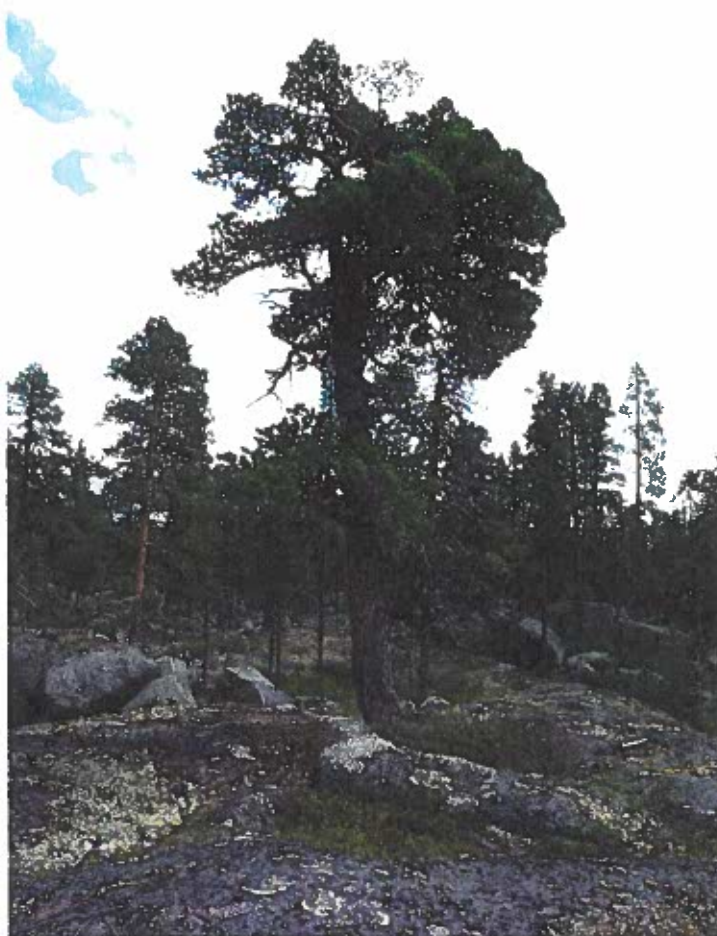

Bild 12 Nr 80:1, härd, N om Stor-Mattaure, fr NÖ.

Bild 13 Nr 125, kojruin vid Stor-Mattaure, fr S.

Bild 14 Stenmur gjord som brandgata i mitten av 1900-talet, NÖ om Stor-Mattaure, fr SSV, koord 1603435/7364001.

Bild 15 Nr 105, härd i NNV delen av Stor-Mattaure, fr SÖ.

Bild 16 Nr 126, boplats vid Saddajaures N strand, fr SÖ.

Bild 17 Nr 126, fyndmaterial från boplats N delen av Saddajaure. Längst upp till vänster två skrapor av ljus kvartsit, en bit asbestmineral. Nedre raden från vänster: sänkesten med hack, avslag av ljus kvartsit, mörk flinta samt ljusgrå kvartsit.

Bild 18 Området S om Gallajaure, insamlade stubbrötter för tjärbränning, fr N, koord 1605869/7361431±4.

1. Rapporter över kulturhistoriska undersökningar inom Arjeplog socken, 1988.
2. Rapporter över kulturhistoriska undersökningar inom Arjeplog socken, Lappland, 1989-1991.
3. Arkeologiska inventeringar och undersökningar av förhistoriska fyndlokaler och boplatser vid Hornavan och Kakel, Arjeplog socken, Lappland 1983.
4. Rapport över arkeologisk förundersökning av gamla kyrk- och marknadsplatsen, Raä 471, Arvidsjaur socken, Lappland, 1992.
5. Rapporter över kulturhistoriska undersökningar vid Gubblijaure, Stora Mattaure samt Padje-Måskejaure, Arjeplog socken, Lappland.
6. Arkeologisk undersökning av två härdar vid Margatjärnen, Arvidsjaur socken, Lappland, 1992.
7. Rapport över slutundersökning inom gamla kyrk- och marknadsplatsen, Raä nr 471, Arvidsjaur socken, Norrbottens län, Lappland, 1993.
8. Arkeologiska utgrävningar inom Arjeplog sn, Lappland, 1994.
9. Arkeologisk utredning vid Pajeb Muitunisjaure, Arjeplog sn, Lappland, 1995.
10. Rapport över kulturhistoriska inventeringar av strandområdet vid Rappen, Labbas samt Rappenströmmarna, Arjeplog sn, Lappland, 1995.
11. Arkeologiska utgrävningar vid Ansvar, Överkalix socken, Norrbottens län, 1995. Arkeologisk delundersökning av Raä 393:1, stensättning med rödockra, Raä 393:2, boplatslämning, samt Raä 977:3 boplatsvall.
12. Arkeologiska utgrävningar vid Ansvar, Överkalix socken, Norrbottens län, 1996. Arkeologisk slutundersökning och restaurering av Raä 393:1, stensättning med rödockra, samt fortsatt delundersökning av Raä 393:2, boplatslämning.
13. Arkeologiska undersökningar inom Arjeplogs och Arvidsjaur socknar, Lappland, 1995-1996.
14. Rapport över fornminnesinventering och kulturhistoriska undersökningar vid Delliknäs, Arjeplogs sn, Lappland, 1997.
15. Rapport över fornminnesinventering av väg 519, sträckan länsgränsen-Abborrträsk, Arvidsjaur socken, 1997.
16. Arkeologiska undersökningar inom Arjeplogs samhälle, Lappland, 1997.
17. Arkeologisk förundersökning vid vattendragen Rappen, Labbas, Arjeplogs sn, Lappland, 1997.
18. Arkeologiska undersökningar av en stensättning samt delundersökning av en boplatsvall och boplatsytor, Raä nr 315, Nedre Vojakkala, Nedertorneå sn, Norrbottens län, 1996-1997.
19. Boplatser och landhöjning. En förstudie till forskningsprojektet "Människan, elden och landskapet", 1997.
20. Rapport över arkeologisk förundersökning av hotade fornlämningar vid vattendragen Rappen, Labbas samt Rappenströmmarna, Arjeplogs kommun, Lappland, 1998.
21. Byggnadsarkeologiska undersökningar av några åskåtor i Arjeplog, Lappland, 1997-1998.
22. Dokumentation och restaurering av timrad njalla samt timrad kåta Skålka, Ståkke sameby, Arjeplog, Lappland.
23. Rapport över dokumentation samt upprustning av samiska byggnader i Mavas, Luokta-Mavas sameby, Arjeplog, Lappland, 1998-1999.

24. Människan, elden och landskapet. Rapport över arkeologiska undersökningar 1999.
25. Dokumentation och upprustning av torvkåta samt njalla, Tjäkka, Svaipa sameby, Arjeplog, Lappland, 1999-2000.
26. Dokumentation och restaurering av en narad brändnjalla från Ringsalet, Semisjaur-Njarg sameby, Arjeplog, Lappland, 1999-2001.
27. Antikvarisk kontroll av upprustningsarbeten i Geijaur, Tjakkek samt Balgesnjunnje inom Arjeplogs och Arvidsjaurs kommuner, 2000.
28. Människan, elden och landskapet. Arkeologiska undersökningar av mesolitiska boplatser inom Arjeplogs kommun, Norrbottens län 2000.
29. Arkeologisk utredning med anledning av planerad vindkraftspark på Uljabuoda, fastigheterna 1:1 Arjeplogs kommun, 2001.
30. Arkeologisk undersökning av skadat fornlämningsområde, Kolmis, Dellaure 2:1, Arjeplogs sn samt utredning av fornlämningar i samband med biltestbana.
31. Utgrävningar av härdar och stalotomter i Adamvaltaområdet, Arjeplog, Lappland 2001.
32. Byggnadsarkeologisk dokumentation av två njallor inom Ståkke sameby, Arjeplogs kommun, Lappland, 2001.
33. Dokumentation och upprustning av två torvkåtor, en njalla samt en palissadgärda, Varekietje, Semisjaur-Njarg sameby, Arjeplogs kommun, Lappland, 1998-2001.
34. Arkeologiska undersökningar vid Dumpokjauratj och Gublijaure, Arjeplogs Sn, Lappland, 2001. Människan, elden och landskapet.
35. Utgrävningar av stalotomter i Adamvaltaområdet, Arjeplog, Lappland, 2002.
36. Antikvariska kontroller och upprustningar inom Arjeplogs och Arvidsjaurs kommuner, Lappland 1997-2002.
37. Utgrävningar av härdar och stalotomter i Adamvaltaområdet, Arjeplog, Lappland 2003.
38. Arkeologiska undersökningar vid Dumpokjauratj, Raä 1568, Arjeplogs sn, Lappland 2002. Människan, elden och landskapet.
39. Arkeologisk undersökning av enstensättning från äldre järnålder, Raä 1944, Uddjaur, Arjeplog, Lappland 2003.
40. Arkeologisk utredning inom biltestområde i Kålmis, Arjeplogs kommun 2002-2003.
41. Arkeologisk utredning med anledning av sand/grustäkt, Framnäs 1:9, Arvidsjaurs socken och kommun, Lappland, 2003.
42. Arkeologisk utredning, Pipudden, Arjeplogs kommun, Lappland 2003.
43. Utvärdering av fornminnesinventeringen, 1984-2002 och projektet Skog och Historia, 2000-2004, i Norrbotten. Med exempel på tillämpningar av det digitala registret och framtida inriktningar
44. Byggnadsarkeologisk undersökning av byggnadsrester, Långsjön, Ståkke sameby, Arjeplog, Lappland, 2004.
45. Arkeologisk förundersökning inom den gamla kyrk- och marknadsplatsen i Arjeplog, Lappland, 2004.
46. Antikvarisk kontroll av byggnadsvård i Arjeplog, 2003-2004, frälsetorpet Suobdek, fjällägenheten Udden samt fjällägenheten Yttervik.
47. Kulturlandskap i fjällen. Arkeologiska inventeringar och undersökningar inom Mavas, Jurun och Adamvalta, Arjeplog socken och kommun, 2005.

Silverbuseet
Rapporter över kulturhistoriska undersökningar

Distribution: Silverbuseet, Torget, S-930 90 Arjeplog
Tele: 0961-14500

48. Fornlämningar och erosion – en studie av Skellefteälvens vattenkraftsutbyggnad och dess påverkan på sjöarna Hornavan, Uddjaur, och Storavan, Skellefte älvs dämningssområde.
49. Kulturlandskap i fjällen. Arkeologiska inventeringar och undersökningar inom Jurun, Njallajaur-Lomtjärnsstugan samt Talput, Arjeplogs socken och kommun, 2006.
50. Arkeologiska utgrävningar av en åttkantig kåta vid Bläckajaur, Arjeplogs kommun och socken, 2006.
51. Antikvariska besiktningar av upprustningar inom Arjeplogs och Arvidsjaurs kommuner, 2005, Vuorekkåtan, Udden, Suobdek samt N. Holmnäs.
52. Arkeologisk inventering av dämningssoner inom vattendragen Riebnisjaure och Gruombajaure, Arjeplogs socken och kommun, Lappland, 2007.
53. Kulturlandskap i fjällen. Arkeologiska undersökningar och inventeringar vid Jurunvágge, Vilstugan, Buojddávárátj samt Tjatsvágge, Arjeplogs socken och kommun, 2007.
54. Renvallar och fjärranalys. Studie av vegetationsanomalier på renvallar och visten i fjällområdet med utgångspunkt i IRF-satellitbilder, inom utvalda områden i Västerbottens- och Norrbottens län, 2007.

ISSN 1101-2900